

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Gfv.III.30.181/2023/2.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: felperes1

A felperes jogi képviselője: Bolevác és Vörös Ügyvédi Iroda cím1

Az alperes: alperes1

Az alperes jogi képviselője: dr. Sárközy Gergő ügyvéd cím2

A II. rendű felperesi beavatkozó: beavatkozó1

A II. rendű felperesi beavatkozó képviselője: Germus és Társai Ügyvédi Iroda cím3

A III. rendű felperesi beavatkozó: beavatkozó2

A III. rendű felperesi beavatkozó képviselője: dr. Hajnal Emese ügyvéd cím4

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 12.Gf.40.364/2022/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 36.G.41.921/2021/28-I. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes a keresetében a 2020. június 11-én kelt kompenzációs értesítő elnevezésű nyilatkozata érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelenség jogkövetkezményeként az alperes marasztalását kérte 176.541.455 forint megfizetésében, elsődlegesen a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40. § (1) bekezdés a) pontja, másodlagosan a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján.

[2] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes 2020. június 11-én kelt kompenzációs értesítő elnevezésű jognyilatkozata érvénytelen, és kötelezte az alperest a felperes felé 176.541.455 forint megfizetésére.

[4] Határozatának indokolása szerint az elsőfokú bíróság a keresetet a másodlagosan megjelölt jogcíme szerint találta megalapozottnak. Álláspontja szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontjában szabályozott megtámadási ok megítélésében releváns körülmények

között megállapítható volt az ügyben, hogy a felperes beszámítást tartalmazó jognyilatkozatának tárgyát jelentette az alperes előnyben részesítése lehetséges hitelezőként. A vizsgált jognyilatkozat eredményeként az alperes teljes összegben hozzájuthatott követeléséhez a felszámolási eljárásban, megelőzve a sorrendben előtte álló, a Cstv. 57. § a)-g) kategóriájú hitelezői követeléseket. Kitért arra is az ítélet, hogy a felperes a keresetét nem alapította a Cstv. 40. § (2) bekezdésére, ezért nem volt jelentősége a beszámított számlatartozások lejáratának. Nem volt relevanciája az ügyben a nyilatkozatot tevő tudattartalmának sem.

[5] Az érvénytelenség jogkövetkezményéről a bíróság annak értékelésével döntött, hogy a támadott nyilatkozat érvényessé nyilvánítása nem volt lehetséges, mivel azzal fennmaradt volna a hitelezői érdeksérelem. Az eredeti állapot helyreállítására a szolgáltatás visszatérítése útján a beszámítás természetéből eredően nem volt mód, a felek közti pénzmozgás hiányában. A hitelezői érdeksérelem kiküszöbölésének egyetlen lehetséges megoldása maradt az alperes fizetésre kötelezése, melynek eredményeként a fennmaradó követelés a felszámolási eljárásban bejelenthető.

[6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján, annak helytálló indokaira tekintettel helybenhagyta.

[7] A jogerős ítélet indokolása szerint az ítélet tábla – az elsőfokú ítélet helytállónak tartott indokai mellett – a fellebbezéssel kapcsolatban arra mutatott rá, hogy beszámítási nyilatkozattal is megvalósulhat a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja szerinti tényállás: a beszámítás ugyanis a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerint jognyilatkozattal történik, a jognyilatkozat pedig a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja szerint megtámadható. Osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját az ítélet tábla abban is, hogy a perbeli beszámítási nyilatkozat nem volt csupán a Cstv. 40. § (2) bekezdése alá tartozó teljesítésnek tekinthető, mivel eredményeként nem kizárólag a felperes teljesítése történt meg az alperes felé, de megszűnt a felperesnek az alperessel szemben fennálló követelése is. A felperes a perben támadott beszámítást tartalmazó jognyilatkozatával megállapíthatóan előnyben részesítette az alperest az elsőfokú ítéletben értékelt szempontok szerint. Az eredményes megtámadás választott jogkövetkezményét tekintve is helytállónak találta az elsőfokú ítéleti döntést.

[8] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, egyúttal a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja és a 409. § (3) bekezdése alapján. Engedélyezési kérelme alapjául az ügy érdemére kiható jogszabálysértések között a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdéseit, valamint a Ptk. 6:49. § (1) és (2) bekezdéseit jelölte meg, és hivatkozott a Kúria Gfv.VII.30.042/2014/4., Gfv.VII.30.350/2012/6., Gfv.VII.30.040/2013/16. számú, továbbá a BH 2009.248. számon megjelent határozatára és a Pécsi Ítélet tábla ÍH 2011.45. számú döntésére, amelyekről álláspontja szerint a jogerős ítélet eltért.

[9] A Kúria előjáróban rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság határozatát a másodfokú bíróság az ügy érdemében azonos jogszabályi rendelkezésekre utalással és jogi indokolással hagyta helyben, ezért a Pp. 408. § (2) bekezdése és a Pp. 409. § (1) bekezdése alapján a

felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében az alperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjesztenie.

[10] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából következően [Pp. 2. § (2) bekezdés] – miként azt a felülvizsgálat engedélyezésével összefüggésben már a 2/2017. (XI. 13.) PK vélemény is, majd azt követően az 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) a 6. pontjában értelmezte – a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. Elvárás továbbá a felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelemmel szemben – érdemi elbírálásához –, hogy tartalma teljesítse a Pp. 410. § (2) bekezdésében írtakat: jelölje meg a támadott ítéletet, az ügy érdemére kiható jogszabálysértést, a megsértett jogszabály pontos megjelölésével, továbbá – hivatkozását követve – vagylagosan az engedélyezést megalapozó okokat, amelyek a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása érdekében indokolják a felülvizsgálat befogadásának engedélyezését, vagy a jogkérdést, amelynek különleges súlya vagy társadalmi jelentősége indokolja a befogadás engedélyezését, avagy az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségességét, a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozás esetén pedig a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér.

[11] Amennyiben a felülvizsgálatot kérő fél több engedélyezési okra hivatkozik, kérelmének valamennyi ok tekintetben rendelkeznie kell a fenti kötelező tartalmi elemekkel. A tartalmilag hiányos engedélyezési kérelmet – abban az esetben, ha nem valamennyi ott megjelölt ok tekintetében hiányos, a tartalmilag hiányosnak minősülő részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben.

[12] Az alperes engedélyezési kérelmét több engedélyezési okra alapította: a joggyakorlat egységességének biztosítására [Pp. 409. § (2) bekezdés a) pont első fordulata], a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére [Pp. 409. § (2) bekezdés a) pont második fordulata] és a Kúria közzétett határozatától eltérésre [Pp. 409. § (3) bekezdés] hivatkozással is kérte a felülvizsgálat engedélyezését (engedélyezési kérelem 2. oldal harmadik bekezdés).

[13] Amellett azonban, hogy az engedélyezési kérelem – a következőkben részletezettek szerint – az egyes engedélyezési okok szöveges előadását nehezen értelmezhetően, döntően egymással átfedésben, kellő elhatárolás nélkül és ellentmondásosan is tartalmazta, nem bírt valamennyi engedélyezési okkal összefüggésben a fentiek szerint elvárt tartalommal.

[14] A joggyakorlat egységének biztosítását a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint az alperes formálisan ugyan megjelölte a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében, ezzel összefüggésben azonban kérelme semmilyen itt értékelhető indokolást nem tartalmazott.

[15] A Kúria a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatban, az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a

jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. Ha a fél erre az engedélyezési okra hivatkozik, az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő bírói döntéseket az engedélyezés iránti kérelmében egyértelműen azonosítható módon – legalább a határozatot hozó bíróság nevének és a határozat számának feltüntetésével – meg kell jelölnie. A fél kizárólag másodfokon jogerőre emelkedett, vagy legfelsőbb bírósági döntésekre hivatkozhat engedélyezés iránti kérelmében, kizárva ezzel annak a lehetőségét, hogy a nem végleges, a perorvoslati bíróság hatására utóbb változó ítéletek alapozzák meg a felülvizsgálat engedélyezését (PK vélemény 1. pont).

[16] Az alperes anélkül kérte a joggyakorlat egységességének biztosítására a felülvizsgálat engedélyezését, hogy a fentieknek megfelelő tartalommal, ellentétes joggyakorlatot alátámasztó döntésekre hivatkozott volna. Kérelmének szöveges indokolásában lényegében nem is állította a felmerült jogkérdésben megmutatkozó, ellentétes bírói gyakorlat tényét; a megjelölt másodfokú és kúriai döntésekre nem egymással ellentétes tartalmuk miatt, hanem úgy hivatkozott, hogy azoktól a felülvizsgálni kért ítélet tér el.

[17] Megjegyzi ugyanakkor a Kúria, hogy az engedélyezési kérelemben megjelölt határozatok – kiemelten a Kúria Gfv.30.350/2012/6. számú, Gfv.VII.30.040/2013/16. számú, a Legfelsőbb Bíróság Gfv.XI.30.125/2008. számú (BH2009. 248. számon megjelent) és a Pécsi Ítéltábla Gfv.30.330/2010/7. számú (ÍH2011. 45. számon megjelent) döntése – annyiban értelmezték, mégpedig azonosan a Cstv. 40. §-ban foglalt szabályozást, hogy míg az (1) bekezdésben írt megtámadási esetek, így az (1) bekezdés c) pontja is az adós által kötött jogügyletet magát teszi megtámadhatóvá a jogügylet tárgyánál fogva, addig a Cstv. 40. § (2) bekezdése az adós által nyújtott szolgáltatás jogsérelmet okozó eredményének tulajdonít egyedül jelentőséget és az alapul szolgáló jogügylet megtámadása, ebből következő érvénytelensége nélkül magát a sérelmes teljesítést teszi ebből az okból visszakövetelhetővé. A Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdésének összevetéséből az előzők szerint önmagában következő, evidens értelmezés mindegyik bírósági határozatban – a kiemelték szerint – azonos tartalommal jelenik meg. A vizsgált határozatokkal lezárt ügyeknek nem volt tárgya az adós beszámítása, annak jognyilatkozatként vagy teljesítésként való azonosítása, ennélfogva a megjelölt határozatok egyike sem foglalt állást a beszámításra konkretizált jogértelmezéssel a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdésének mikénti alkalmazhatóságáról.

[18] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alá tartozó, azt a további feltételt illetően pedig, hogy a Kúria a felvetett jogkérdésben állást foglalt-e korábban, az alperes maga hivatkozott kérelmében olyan közzétett kúriai határozatokra – az azokban megfogalmazott irányadó állásfoglalásokkal –, amelyekkel álláspontja szerint a jogerős ítélet ellentétes.

[19] Abban az esetben viszont, ha a fél azt állítja, hogy a jogerős ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér, a Pp. 409. § (3) bekezdése alapítottnak – és annak megfelelő tartalommal – kell a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet előterjesztenie. Jogi természetéből következően nem tartozik a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja körébe a Kúria közzétett határozatától való eltérés vizsgálata.

[20] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak alapján jelen ügyben a Pp. 409. § (3) bekezdésében foglalt követelmények sem teljesültek.

[21] A Kúria közzétett határozatától történő eltérésre alapított felülvizsgálati kérelemmel szemben külön elvárás a Pp. 410. § (2) bekezdése cd) pontjából kitűnően, hogy a fél az engedélyezés iránti kérelemben megjelölje a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. Az eltérés megjelölésének konkrétan kell lennie, pontos jogértelmezésre vonatkozó álláspontnak kell ütköznie pontos jogértelmezésre vonatkozó állásponttal. Be kell mutatnia a felülvizsgálat engedélyezését kérő félnek azt a lényegi háttértényállást, azaz a szükséges ügyazonosságot, ami az összehasonlítás alapfeltétele, és ki kell munkálnia, hogy a támadott határozat konkrétan melyik jogszabályi rendelkezésre vonatkozó mely jogértelmezést, mennyiben nem tartott be, hol tért el a támadott határozat jogkérdésben a Kúria közzétett jogértelmezésétől. Fel kell tárni tehát az ügyek összehasonlítható tényállását, az ügyben felmerült jogkérdést, az alkalmazandó jogot. Az engedélyezési kérelemben egy konkrét jogszabály konkrét határozatban való értelmezését kell összevetni egy hasonló helyzetben történt más értelmezéssel (Jpe.I.60.011/2021/3., Jpe.I.60.014/2021/5., Jpe.II.60.002/2022/3.).

[22] Az alperes engedélyezés iránti kérelmének nem tulajdonítható az előzőeknek megfelelő tartalom. Míg az engedélyezési kérelemmel érintett, a felülvizsgálni kért ítélet jogi álláspontjának megfeleltethető és azzal szembeállítható jogkérdés a beszámítás polgári jogi természetének és joghatásának feltárásával arra irányult, hogy a beszámítás kapcsán a Cstv. 40. §-án belül az (1) bekezdés szerint a jognyilatkozat megtámadása vagy a (2) bekezdés szerint a teljesítés visszakövetelése gyakorolható-e, az engedélyezési kérelemben megjelölt közzétett kúriai határozatokból és ott kiemelt részeikből nem következett a jogerős ítélet eltérése a Kúria által megadott jogértelmezéstől. Az alperes az előző bekezdésben írt, az ügyazonosságra és az ügyekben alkalmazandó jogra kiterjedő összevetéssel nem mutatta be – és ilyet a Kúria sem tudott megállapítani –, hogy a jogerős ítélet mely megállapítása lenne ellentétes az alperes által hivatkozott döntések kiemelt tartalmával. Állításával szemben megállapítható, hogy az ügyek összehasonlításához elengedhetetlen ügyazonosság sem teljesül, miből következően fel sem merülhetett a jogkérdésbeli eltérés lehetősége a Kúria megjelölt határozataitól.

[23] A Kúria Gfv.VII.30.042/2014/4. számú ítélete alapjául vett tényállás szerint az adós kölcsönszerződésből eredő tartozásával szemben, üzletrész-adásvételi szerződésből eredő vételártartozás kapcsán tett maga a vevő alperes beszámítási nyilatkozatot. A kereset pedig az üzletrész-adásvételi szerződés vételárfizetési feltételeit módosító megállapodást támadta a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján. A Kúria döntése értelmében az vezetett egyfelől a kereset megalapozatlanságához, hogy az alperes perben tett nyilatkozata nem módosította a felek megállapodását az üzletrész vételárának megfizetésére. Ezen túl megállapította, hogy a Cstv. hivatkozott rendelkezése az adós szerződése, illetve jognyilatkozata megtámadását teszi lehetővé; a perben vizsgált beszámítást tartalmazó egyoldalú, címzett jognyilatkozat nem volt eszerint értékelhető és támadható.

[24] A Gfv.VII.30.350/2012/6. számú, a Gfv.VII.30.040/2013/16. számú és a Gfv.XI.30.125/2008. számú (BH2009. 248. számon megjelent) határozatokban – ahogy a Kúria a korábbiakban már jelezte – a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdésének összevetéséből önmagában következő, evidens értelmezés jelenik meg; a vizsgált határozatokkal lezárt ügyeknek nem volt tárgya az adós beszámítása, annak jognyilatkozatként vagy teljesítésként való azonosítása, ennél fogva a megjelölt határozatok egyike sem foglalt állást a beszámításra konkretizált jogértelmezéssel a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdésének mikénti alkalmazhatóságáról. A Gfv.XI.30.125/2008. számú határozat – az említett elvi tartalmán túl

– az adós harmadik személlyel szemben fennállt követelésének alperesre történt átengedésével értékelte a hitelező előnyben részesítését és a rendes gazdálkodás fogalmát; a Gfv.VII.30.350/2012/6. számú ítélet a Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapított kereset elkésettségéről foglalt állást; a Gfv.VII.30.040/2013/16. számú ítélet pedig arról, hogy az adóssal szemben támasztott szerződéses követelések kiegyenlítése a Cstv. 40. § (2) bekezdésének alkalmazásával a rendes gazdálkodás körébe tartozott.

[25] A jogerős ítélet a Kúria megjelölt határozataiban foglalt jogértelmezéstől nem tért el. A másodfokú bíróság nem foglalt állást a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontjának és (2) bekezdésének a már közzétett és az alperes által is megjelölt kúriai határozatokban megjelenő helyes értelmezésétől eltérő tartalommal.

[26] Az ítéltábla érdemi döntése – az ítélet indokolásából kitűnően – nem a Cstv. 40. §-ában foglalt szabályozás mikénti értelmezéséből, hanem a beszámítás polgári jogi természetének értékeléséből fakadt: abból, hogy a beszámítást nem joghatását tekintve és nem is a teljesítés egy módjának, hanem pusztán jognyilatkozatnak és ebből következően a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja szerint támadható jogügyletnek tekintette.

[27] A joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességében megjelölt engedélyezési okot tekintve leszögezi a Kúria, hogy erre figyelemmel a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának második fordulata szerint akkor engedélyezhető a felülvizsgálat, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes ugyan, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel – így a társadalmi vagy gazdasági viszonyok megváltozása vagy a jogszabályokban bekövetkezett változás miatt, amely kétségesse teszi, hogy a meglévő iránymutatások továbbra is irányadók lehetnek, vagy a jogtudományban felmerülő újabb doktrínák előretörése okán – nem támogatható.

[28] Az alperes ebben a körben engedélyezési kérelme indokát a beszámítás szükségessé vált jogi minősítésében határozta meg, afelől, hogy az – az alapügylet támadása nélkül – a Cstv. 40. §-ának mely tényállása alá tartozik. Utalt még ezzel összefüggésben arra, hogy a beszámítás a kötelmet megszünteti, és hogy minősítése alapvetően befolyásolja a hitelezők magatartását. Nem adott azonban elő a gazdasági, társadalmi viszonyokat, a jogszabályokat vagy a jogelméletet érintő olyan, az ügy egyedi elbírálásán túlmutató változást, amely az előzőek szerint minősíthető, ezáltal a felülvizsgálat kivételes engedélyezését megengedő helyzetet igazolt volna. Ilyennek lett volna elfogadható – de arra az alperes nem hivatkozott – a beszámítás anyagi jogi jogintézményének megváltozott szabályozása a Ptk.-ban. A beszámítást ugyanis a Ptk. a megelőző szabályozási megoldással (1959. évi IV. törvény, 1928. évi magánjogi törvényjavaslat) szakítva már a teljesítés egyik módjaként ismeri el.

[29] Mindezek alapján a kérelemben előadottak alapján nem volt lehetőség a felülvizsgálat engedélyezésére a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére hivatkozással sem.

[30] A kifejtettek értelmében a felülvizsgálat sem a joggyakorlat egységének biztosítása, sem továbbfejlesztése érdekében, sem pedig a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltérés miatt nem volt engedélyezhető, következésképpen azt a Kúria a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján megtagadta.

[31] A végzés ellen a felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. október 10.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül: